

DIRETTIVA (UE) 2019/1152 TAL-PARLAMENT EWROPEW U TAL-KUNSILL
tal-20 ta' Ġunju 2019
dwar kondizzjonijiet tax-xogħol trasparenti u prevedibbli fl-Unjoni Ewropea

IL-PARLAMENT EWROPEW U L-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidraw it-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-punt (b) tal-Artikolu 153(2), flimkien mal-punt (b) tal-Artikolu 153(1) tiegħu,

Wara li kkunsidraw il-proposta mill-Kummissjoni Ewropea,

Wara li l-abbozz tal-att leġislattiv intbagħat lill-parlamenti nazzjonali,

Wara li kkunsidraw l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew ⁽¹⁾,

Wara li kkunsidraw l-opinjoni tal-Kumitat tar-Regjuni ⁽²⁾,

Filwaqt li jaġixxu skont il-proċedura leġislattiva ordinarja ⁽³⁾,

Billi:

- (1) L-Artikolu 31 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea jgħid li kull haddiem għandu d-dritt għal kondizzjonijiet tax-xogħol li jirrispettaw is-saħħa, is-sigurtà u d-dinjità tiegħu, għal limitazzjoni ta' sigħat massimi tax-xogħol, għal perijodi ta' mistrieħ kuljum u fil-ġimgħa u għal perijodu annwali ta' leave imħallas.
- (2) Il-Prinċipju Nru 5 tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali, ipproklammat f'Gothenburg fis-17 ta' Novembru 2017, jgħid li, irrispettivament mit-tip u t-tul tar-relazzjoni tax-xogħol, il-haddiema għandhom id-dritt għal trattament ġust u ugwali fir-rigward tal-kondizzjonijiet tax-xogħol, l-aċċess għall-protezzjoni soċjali u t-tahriġ, u li titrawwem it-tranzizzjoni lejn forom ta' impjieg miftuħa; li, f'konformità mal-leġislazzjoni u l-ftehimiet kollettivi, tiġi żgurata l-flessibilità necessarja biex l-impjegaturi jadattaw ruhhom malajr għal bidliet fil-kuntest ekonomiku; li jitrawwu forom ta' xogħol innovattivi li jiżguraw kondizzjonijiet tax-xogħol ta' kwalità, li jiġu mhegġa l-intraprenditorija u l-impjieg indipendenti u li tiġi ffaċilitata l-mobbiltà okkupazzjonali; u li jiġu evitati relazzjonijiet tax-xogħol li jwasslu għal kondizzjonijiet tax-xogħol prekarji, inkluż billi jiġi pprojbit l-abbuż ta' kuntratti atipici, u li kwalunkwe perijodu ta' prova jkun ta' tul raġonevoli.
- (3) Il-Prinċipju Nru 7 tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali jgħid li, fil-bidu tal-impjieg, il-haddiema għandhom id-dritt jiġu infurmati bil-miktub dwar id-drittijiet u l-obbligi li jirriżultaw mir-relazzjoni tax-xogħol tagħhom, inkluż dwar kwalunkwe perijodu ta' prova; li qabel jitkeċċew għandhom id-dritt jiġu infurmati bir-raġunijiet u jinghataw perijodu ta' avviz raġonevoli; u li għandhom id-dritt għall-aċċess għal riżoluzzjoni tat-tilwim effettiva u imparzjali u, fil-każ ta' tkeċċija mhux ġustifikata, dritt għal rimedju, inkluż kumpens adegwat.

⁽¹⁾ ĠU C 283, 10.8.2018, p. 39.

⁽²⁾ ĠU C 387, 25.10.2018, p. 53.

⁽³⁾ Pożizzjoni tal-Parlament Ewropew tas-16 ta' April 2019 (għadha mhijiex ippubblikata fil-Ġurnal Uffiċjali) u d-deċiżjoni tal-Kunsill tat-13 ta' Ġunju 2019.

- (4) Mill-adozzjoni tad-Direttiva tal-Kunsill 91/533/KEE ⁽⁴⁾, is-swieq tax-xogħol għaddew minn bidliet kbar minhabba l-iżviluppi demografici u d-diġitalizzazzjoni li waslu għall-holqien ta' forom godda ta' impjeg, li tejbu l-innovazzjoni, il-holqien tal-impjegi u t-tkabbir tas-suq tax-xogħol. Xi forom godda ta' impjeg jvarjaw b'mod sinifikanti minn relazzjonijiet tax-xogħol tradizzjonali fir-rigward ta' prevedibbiltà, u johlqu incertezza fir-rigward tad-drittijiet applikabbli u l-protezzjoni soċjali tal-haddiema kkonċernati. F'din id-dinja tax-xogħol li qed tevolve, għalhekk hemm hteġa ikbar li l-haddiema jkunu infurmati bis-shih dwar il-kondizzjonijiet tax-xogħol essenzjali tagħhom, li jenhtieg li jsir f'waqt u bil-miktub, b'mod faċilment aċċessibbli għall-haddiema. Sabiex l-iżvilupp ta' forom godda ta' impjeg jiġi inkwadrat b'mod adegwat, il-haddiema fl-Unjoni jenhtieg li jinghataw ukoll għadd ta' drittijiet minimi godda mmirati lejn il-promozzjoni tas-sigurtà u l-prevedibbiltà fir-relazzjonijiet tax-xogħol filwaqt li tinkiseb konvergenza 'l fuq fl-Istati Membri u tiġi ppreservata l-adattabbiltà tas-suq tax-xogħol.
- (5) Skont id-Direttiva 91/533/KEE, il-maġġoranza tal-haddiema fl-Unjoni għandhom id-dritt li jirċievu informazzjoni bil-miktub dwar il-kondizzjonijiet tax-xogħol tagħhom. Madankollu, id-Direttiva 91/533/KEE ma tapplikax għall-haddiema kollha fl-Unjoni. Barra minn hekk, minhabba żviluppi fis-suq tax-xogħol mill-1991 inholqu lakuni fil-protezzjoni għal forom godda ta' impjegi.
- (6) Jenhtieg, għalhekk, li jiġu stabbiliti rekwiżiti minimi relatati mal-informazzjoni dwar l-aspetti essenzjali tar-relazzjoni tax-xogħol u l-kondizzjonijiet tax-xogħol applikabbli għal kull haddiem fil-livell tal-Unjoni sabiex jiġi żgurat li l-haddiema kollha fl-Unjoni jkollhom livell adegwat ta' trasparenza u prevedibbiltà fir-rigward tal-kondizzjonijiet tax-xogħol, filwaqt li tinzamm il-flessibbiltà raġonevoli ta' impjeg mhux standard, u għaldaqstant jiġu ppreservati l-benefiċċji tiegħu għall-haddiema u l-impjegaturi.
- (7) Il-Kummissjoni għamlet konsultazzjoni f'zewġ fażijiet mas-shab soċjali, f'konformità mal-Artikolu 154 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, dwar it-titjib tal-kamp ta' applikazzjoni u l-effikaċja tad-Direttiva 91/533/KEE u t-twessigh tal-ghanijiet tagħha sabiex jiġu stabbiliti drittijiet godda għall-haddiema. Dan ma rriżultax fi ftehim fost is-shab soċjali sabiex jidhlu f'negozjati dwar dawk il-kwistjonijiet. Madankollu, kif ikkonfermat mill-eżitu tal-konsultazzjonijiet pubbliċi miftuhin li fittxew il-fehmiet ta' diversi partijiet ikkonċernati u ċittadini, huwa importanti li tittiehed azzjoni fil-livell tal-Unjoni f'dan il-qasam billi l-qafas legali attwali jiġi mmodernizzat u adattat għal żviluppi godda.
- (8) Fil-ġurisprudenza tagħha, il-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea (Qorti tal-Ġustizzja) stabbiliet kriterji biex jiġi determinat l-istatus ta' haddiem ⁽⁵⁾. Fl-implimentazzjoni ta' din id-Direttiva jenhtieg li titqies l-interpretazzjoni ta' dawn il-kriterji min-naħa tal-Qorti tal-Ġustizzja. Dment li jissodisfaw dawn il-kriterji, il-haddiema domestiċi, il-haddiema fuq talba, il-haddiema intermittenti, il-haddiema li jithallsu bil-vawċers, il-haddiema tal-pjattaforma, it-trainees u l-apprendisti jistghu jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva. Jenhtieg li l-persuni li ġenwinament jaħdmu għal rashom ma jkunux fil-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva peress li ma jissodisfawx dawk il-kriterji. L-abbuż tal-istatus ta' persuni li jaħdmu għal rashom, kif definit fil-liġi nazzjonali, sew fil-livell nazzjonali jew f'sitwazzjonijiet transkonfinali, huwa forma ta' xogħol iddikjarat b'mod falz li sikwit ikun assoċjat ma' xogħol mhux iddikjarat. Impjeg indipendenti fittizju jsehh meta persuna tkun iddikjarata bħala impjegata għal rasha filwaqt li tissodisfa l-kondizzjonijiet li jikkaratterizzaw relazzjoni tax-xogħol, sabiex jiġu evitati ċerti obbligi legali jew fiskali. Jenhtieg li dawn il-persuni ma jidhlux fil-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva. Jenhtieg li d-determinazzjoni tal-eżistenza ta' relazzjoni tax-xogħol tkun iggwidata mill-fatti relatati mat-tewtieg effettiv tax-xogħol u mhux mid-deskrizzjoni mill-partijiet tar-relazzjoni.

⁽⁴⁾ Id-Direttiva tal-Kunsill 91/533/KEE tal-14 ta' Ottubru 1991 dwar l-obbligazzjoni ta' min ihaddem li jgħarraf lill-haddiema bil-kondizzjonijiet applikabbli għall-kuntratt jew għar-relazzjoni tal-impjeg (ĠU L 288, 18.10.1991, p. 32).

⁽⁵⁾ Is-sentenzi tal-Qorti tal-Ġustizzja tat-3 ta' Lulju 1986, *Deborah Lawrie-Blum vs Land Baden-Württemberg*, C-66/85, ECLI:EU:C:1986:284; l-14 ta' Ottubru 2010, *Union Syndicale Solidaires Isère vs Premier ministre et.*, C-428/09, ECLI:EU:C:2010:612; id-9 ta' Lulju 2015, *Ender Balkaya vs Kiesel Abbruch- und Recycling Technik GmbH*, C-229/14, ECLI:EU:C:2015:455; l-4 ta' Diċembru 2014, *FNV Kunsten Informatie en Media vs Staat der Nederlanden*, C-413/13, ECLI:EU:C:2014:2411; u s-17 ta' Novembru 2016, *Betriebsrat der Ruhrlandklinik gGmbH vs Ruhrlandklinik gGmbH*, C-216/15, ECLI:EU:C:2016:883.

- (9) Jenhtieg li l-Istati Membri jkollhom il-possibbiltà jiddeciedu, meta jkun gústifikat ghal raġunijiet oġġettivi, li ċerti dispożizzjonijiet ta' din id-Direttiva ma jkunux applikabbli ghal kategoriji partikolari ta' impjegati taċ-ċivil, is-servizzi ta' emerġenza pubbliċi, il-forzi armati, l-awtoritajiet tal-pulizija, l-imhallfin, il-prosekuturi, l-investigaturi jew servizzi oħra tal-infurzar tal-liġi minhabba n-natura speċifika ta' dmirijietom jew il-kondizzjonijiet tax-xogħol tagħhom.
- (10) Ir-rekwiziti stabbiliti f'din id-Direttiva fir-rigward tal-kwistjonijiet li ġejjin jenhtieg li ma japplikawx għall-baħhara jew is-sajjeda marittimi, minhabba l-ispeċifità tal-kondizzjonijiet tax-xogħol tagħhom: l-impjeg parallel, meta dan ikun inkompatibbli max-xogħol imwettaq abbord vapuri jew bastimenti tas-sajd, il-prevedibbiltà minima tax-xogħol, il-haddiema mibghuta fi Stat Membru ieħor jew f'pajjiż terz, it-tranzizzjoni għal forma oħra ta' impjeg, u l-ghoti ta' informazzjoni dwar l-identità tal-istituzzjonijiet tas-sigurtà soċjali li jirċievu l-kontribuzzjonijiet soċjali. Għall-finijiet ta' din id-Direttiva, jenhtieg li l-baħhara u s-sajjeda marittimi, kif definiti fid-Direttivi tal-Kunsill 2009/13/KE ⁽⁶⁾ u (UE) 2017/159 ⁽⁷⁾ rispettivament, jitqiesu bhala li jahdmu fl-Unjoni meta jkunu qed jagħmlu xogħol abbord bastimenti jew bastimenti tas-sajd reġistrati fi Stat Membru jew li jtajru l-bandiera ta' Stat Membru.
- (11) Minhabba l-ghadd dejjem jikber ta' haddiema esklużi mill-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva 91/533/KEE abbazi ta' esklużjonijiet magħmula mill-Istati Membri skont l-Artikolu 1 ta' dik id-direttiva, huwa mehtieg li dawk l-esklużjonijiet jiġu sostitwiti mill-possibbiltà li l-Istati Membri ma japplikawx id-dispożizzjonijiet ta' din id-Direttiva għal relazzjoni tax-xogħol b'siġhat tax-xogħol determinati minn qabel u effettivi li jammontaw għal medja ta' tliet siġhat jew inqas fil-ġimgħa f'perijodu ta' referenza ta' erba' ġimgħat konsekuttivi. Jenhtieg li l-kalkolu ta' dawk is-siġhat jinkludi l-hin kollu li jkun inhadem għal impjegatur, bħas-sahra jew ix-xogħol supplimentari għal dak garantit jew antiċipat fil-kuntratt tax-xogħol jew ir-relazzjoni tax-xogħol. Mill-mument li haddiem ikun għadda dak il-limitu, id-dispożizzjonijiet ta' din id-Direttiva japplikaw għalih, irrispettivament min-numru ta' siġhat tax-xogħol li l-haddiem jahdem sussegwentement jew in-numru ta' siġhat tax-xogħol previsti fil-kuntratt tax-xogħol.
- (12) Il-haddiema li ma jkollhomx hin tax-xogħol garantit, inkluzi dawk li jkollhom kuntratti "zero-hour" u ċerti kuntratti għal xogħol fuq talba, ikunu f'sitwazzjoni partikolarment vulnerabbli. Għalhekk, jenhtieg li d-dispożizzjonijiet ta' din id-Direttiva japplikaw għalihom, ikun xi jkun l-ghadd ta' siġhat li fil-fatt jahdmu.
- (13) Diversi persuni fiżiċi jew ġuridiċi differenti, jew entitajiet oħra, jistgħu jkollhom il-funzjonijiet u r-responsabbiltajiet ta' impjegatur fil-prattika. L-Istati Membri jenhtieg li jibqgħu liberi li jiddeterminaw b'mod aktar preċiż il-persuni li huma kkunsidrati totalment jew parzjalment responsabbli għall-eżekuzzjoni tal-obbligi li din id-Direttiva tistabbilixxi għall-impjegaturi, dment li dawk l-obbligi jkunu kollha ssodisfati. Jenhtieg ukoll li l-Istati Membri jkunu jistgħu jiddeciedu li whud minn dawk l-obbligi, jew ilkoll kemm huma, għandhom jiġu assenjati lil persuna fiżika jew ġuridika li ma tkunx parti mill-kuntatt tax-xogħol jew ir-relazzjoni tax-xogħol.
- (14) Jenhtieg li l-Istati Membri jkunu jistgħu jstabbilixxu regoli speċifiċi biex jeskludu mir-rekwiziti stabbiliti f'din id-Direttiva lill-individwi li jaġixxu bhala impjegaturi ta' haddiema domestiċi f'unitajiet domestiċi, fir-rigward tal-kwistjonijiet li ġejjin: li jikkunsidraw u jwieġbu għal talbiet għal tipi differenti ta' impjeg, jipprovdu taħriġ obligatorju mingħajr hlas, u jipprovdu mekkaniżmi ta' rimedju li huma bbażati fuq preżunzjonijiet favorevoli fil-każ ta' informazzjoni li tkun nieqsa mid-dokumentazzjoni li trid tingħata lill-haddiem skont din id-Direttiva.
- (15) Id-Direttiva 91/533/KEE introduċiet lista ta' aspetti essenzjali tal-kuntratt tax-xogħol jew ir-relazzjoni tax-xogħol li l-haddiema għandhom ikunu infurmati bil-miktub dwarhom. Dik il-lista, li tista' titkabbar mill-Istati Membri, jenhtieg li tiġi adattata sabiex jitqiesu l-iżviluppi fis-suq tax-xogħol, b'mod partikolari ż-żieda f'forom ta' impjeg mhux standard.
- (16) Haddiem li ma jkollux post tax-xogħol fiss jew ewlieni jenhtieg li jirċievi informazzjoni dwar l-arranġamenti, jekk ikun hemm, biex jivvjaġġa bejn il-postijiet tax-xogħol.

⁽⁶⁾ Id-Direttiva tal-Kunsill 2009/13/KE tas-16 ta' Frar 2009 li timplimenta l-Ftehim konkluż mill-Assoċjazzjonijiet tas-Sidien tal-Bastimenti tal-Komunità Ewropea (ECSA) u l-Federazzjoni Ewropea tal-Haddiema tat-Trasport (ETF) dwar il-Konvenzjoni dwar ix-Xogħol Marittimu, 2006, u li temenda d-Direttiva 1999/63/KE (GU L 124, 20.5.2009, p. 30).

⁽⁷⁾ Id-Direttiva tal-Kunsill (UE) 2017/159 tad-19 ta' Diċembru 2016 li timplimenta l-Ftehim li jikkonċerna l-implimentazzjoni tal-Konvenzjoni dwar ix-Xogħol fis-Sajd, 2007, tal-Organizzazzjoni Internazzjonali tax-Xogħol konkluż fil-21 ta' Mejju 2012 bejn il-Konfederazzjoni Ġenerali tal-Kooperattivi Agrikoli fl-Unjoni Ewropea (COGECA), il-Federazzjoni Ewropea tal-Haddiema tat-Trasport (ETF) u l-Assoċjazzjoni ta' Organizzazzjonijiet Nazzjonali tal-Intrapriżi tas-Sajd fl-Unjoni Ewropea (Europêche) (GU L 25, 31.1.2017, p. 12).

- (17) Jenhtieg li jkun hemm il-possibbiltà li l-informazzjoni dwar l-intitolament għat-taħriġ mogħti mill-impjegatur tinkludi l-għadd ta' jiem ta' taħriġ, jekk ikun il-każ, li l-haddiem ikun intitolat għalihom kull sena, u informazzjoni dwar il-politika ġenerali tal-impjegatur dwar it-taħriġ.
- (18) Jenhtieg li jkun hemm il-possibbiltà li l-informazzjoni dwar il-proċedura li trid tiġi osservata mill-impjegatur u mill-haddiem jekk ir-relazzjoni tax-xogħol tagħhom tintemm tista' tinkludi l-iskadenza biex titressaq azzjoni li tikkon-testa t-tkeċċija.
- (19) L-informazzjoni dwar il-hin tax-xogħol jenhtieg li tkun konsistenti ma' id-Direttiva 2003/88/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽⁸⁾, u jenhtieg li tinkludi informazzjoni dwar waqfiet, perijodi ta' mistrieħ u fil-ġimgha u l-ammont ta' leave imhallas, biex b'hekk tiżgura l-protezzjoni tas-sikurezza u s-saħħa tal-haddiema.
- (20) L-informazzjoni li trid tingħata dwar ir-remunerazzjoni jenhtieg li tinkludi l-elementi kollha tar-remunerazzjoni indikati separatament, inklużi, jekk applikabbli, il-kontribuzzjonijiet fi flus jew in natura, il-pagamenti għas-sahra, il-bonusijiet u intitolamenti oħra, li l-haddiem jirċievi direttament jew indirettament b'rabta max-xogħol tiegħu. L-ghoti ta' din l-informazzjoni jenhtieg li jkun mingħajr preġudizzju għal-libertà tal-impjegaturi li jipprovdu elementi addizzjonali ta' remunerazzjoni bħal hlasijiet ta' darba. Jenhtieg li l-fatt li l-elementi ta' remunerazzjoni dovuti mil-liġi jew minn ftehim kollettiv ma jkunux ġew inklużi f'dik l-informazzjoni ma jikkostitwixxi raġuni għalfejn ma jingħatawx lill-haddiem.
- (21) Jekk ma jkunx possibbli li tiġi indikata skeda tax-xogħol fissa minhabba n-natura tal-impjeg, bħal fil-każ ta' kuntratt għal xogħol fuq talba, jenhtieg li l-impjegaturi jinfurmaw lill-haddiema dwar kif se jiġi stabbilit il-hin tax-xogħol tagħhom, inklużi l-perijodi ta' hin li fihom jistgħu jintalbu jaħdmu u l-perijodu ta' avviz minimu li jenhtieg li jirċievu qabel jibdew inkarigu.
- (22) L-informazzjoni dwar is-sistemi tas-sigurtà soċjali jenhtieg li tinkludi informazzjoni dwar l-identità tal-istituzzjonijiet tas-sigurtà soċjali li jirċievu l-kontribuzzjonijiet għas-sigurtà soċjali, fejn rilevanti, fir-rigward tal-benefiċċji tal-mard, tal-maternità, tal-paternità u parentali, benefiċċji għal incidenti fuq il-post tax-xogħol u mard okkupazzjonali, kif ukoll benefiċċji tal-anzjanità, l-invalidità, is-superstiti, il-qgħad, l-irtirar bikri u l-familja. Jenhtieg li l-impjegaturi ma jkunux obbligati jipprovdu dik l-informazzjoni jekk il-haddiem jagħzel l-istituzzjoni tas-sigurtà soċjali. L-informazzjoni dwar il-protezzjoni tas-sigurtà soċjali pprovdata mill-impjegatur jenhtieg li tinkludi, meta rilevanti, l-eżistenza ta' kopertura minn skemi ta' pensjoni supplimentari skont it-tifsira tad-Direttiva 2014/50/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽⁹⁾ u d-Direttiva tal-Kunsill 98/49/KE ⁽¹⁰⁾.
- (23) Il-haddiema jenhtieg li jkollhom id-dritt li jiġu infurmati bil-miktub fil-bidu tal-impjeg dwar id-drittijiet u l-obbligi li jirriżultaw mir-relazzjoni tax-xogħol tagħhom. Għaldaqstant, jenhtieg li l-informazzjoni bażika tasal għandhom kemm jista' jkun malajr u mhux aktar tard minn ġimgha kalendarja mill-ewwel jum tax-xogħol tagħhom. Jenhtieg li l-bqija tal-informazzjoni tasal għandhom fi żmien xahar mill-ewwel jum tax-xogħol tagħhom. Jenhtieg li l-ewwel jum tax-xogħol jinftehem bħala l-bidu effettiv tal-prestazzjoni tax-xogħol min-naħa tal-haddiem fir-relazzjoni tax-xogħol. Jenhtieg li l-Istati Membri jimmiraw li jkollhom l-informazzjoni rilevanti dwar ir-relazzjoni tax-xogħol ipprovdata mill-impjegatur qabel it-tmiem tat-tul miftiehem inizjalment tal-kuntratt.
- (24) Fid-dawl tal-użu dejjem akbar tal-ghodod ta' komunikazzjoni diġitali, informazzjoni li trid tingħata bil-miktub skont din id-Direttiva tista' tingħata b'mezzi elettronici.
- (25) Sabiex jgħinu lill-impjegaturi jipprovdu informazzjoni f'waqtha, l-Istati Membri jenhtieg li jkunu kapaċi jipprovdu mudelli fil-livell nazzjonali li jinkludu informazzjoni li tkun rilevanti u komprensiva biżżejjed dwar il-qafas legali applikabbli. Dawk il-mudelli jistgħu jiġu żviluppati aktar fil-livell settorjali jew lokali, mill-awtoritajiet nazzjonali u s-sħab soċjali. Il-Kummissjoni se tghin lill-Istati Membri fl-iżvilupp ta' mudelli u formati u tqegħdhom għad-dispożizzjoni b'mod estensiv, skont il-każ.

⁽⁸⁾ Id-Direttiva 2003/88/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-4 ta' Novembru 2003 li tikkonċerna ċerti aspetti tal-organizzazzjoni tal-hin tax-xogħol (GU L 299, 18.11.2003, p. 9).

⁽⁹⁾ Id-Direttiva 2014/50/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' April 2014 dwar ir-reqwiżiti minimi sabiex tiżdied il-mobbiltà tal-haddiema minn Stat Membru għal iehor permezz ta' titijeb fil-ksib u l-preservazzjoni tad-drittijiet għal pensjoni supplimentari (GU L 128, 30.4.2014, p. 1).

⁽¹⁰⁾ Id-Direttiva tal-Kunsill 98/49/KE tad-29 ta' Ġunju 1998 dwar is-salvagwardja tad-drittijiet għall-pensjoni supplimentari ta' persuni impjegati u li jaħdmu għal rashom li jiċċaqilqu fil-Komunità (GU L 209, 25.7.1998, p. 46).

- (26) Haddiema mibghuta barra l-pajjiż jenhtieg li jircievu informazzjoni addizzjonali speċifika ghas-sitwazzjoni tagh-hom. Ghal inkarigi suċċessivi mwettqa f'diversi Stati Membri jew pajjiżi terzi, jenhtieg li jkun hemm il-possibbiltà li l-informazzjoni ghal diversi inkarigi tiġi raggrupjata qabel l-ewwel tluq u wara tiġi modifikata fil-każ ta' kwalunkwe bidla. Haddiema li jikkwalifikaw bhala haddiema stazzjonati skont id-Direttiva 96/71/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽¹¹⁾, jenhtieg li jiġu nnotifikati wkoll dwar is-sit web nazzjonali uffiċjali uniku żviluppat mill-Istat Membru ospitanti fejn ikunu jistgħu jsibu l-informazzjoni rilevanti dwar il-kondizzjonijiet tax-xogħol li japplikaw ghas-sitwazzjoni tagh-hom. Sakemm l-Istati Membri ma jiddeċidux mod iehor, dawk l-obbligi japplikaw jekk it-tul tal-perijodu tax-xogħol barra l-pajjiż ikun itwal minn erba' ġimgħat konsekuttivi.
- (27) Il-perijodi ta' prova jippermettu lill-partijiet fir-relazzjoni tax-xogħol jivverifikaw li l-haddiema u l-pożizzjonijiet li jkunu impjegati biex jimlew ikunu kompatibbli filwaqt li jaghtuhom appoġġ fl-ghamla ta' akkumpanjament. Jenhtieg li dhul fis-suq tax-xogħol jew tranżizzjoni lejn pożizzjoni ġdida ma jkunux soġġetti għal insigurtà fit-tul. Kif stabbilit fil-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali, il-perijodi ta' prova jenhtieg li għalhekk ikunu ta' tul raġonevoli.
- (28) Ghadd sostanzjali ta' Stati Membri stabbilixxew tul massimu ġenerali ta' bejn tlieta u sitt xhur għall-perijodu ta' prova, u dan jenhtieg li jitqies bhala raġonevoli. Bhala eċċezzjoni, jenhtieg li jkun hemm il-possibbiltà li l-perijodi ta' prova jdumu aktar minn sitt xhur meta dan ikun ġustifikat minhabba n-natura tal-impjieg, bhal pożizzjonijiet manġerjali jew eżekuttivi u pożizzjonijiet fis-servizz pubbliku, jew meta fl-interessi tal-haddiem, bhal fil-kuntest ta' miżuri speċifiċi li jippromwovu l-impjieg permanenti, b'mod partikolari għall-haddiema żgħażaġh. Jenhtieg ukoll li l-perijodi ta' prova jkunu jistgħu jiġu estiżi b'mod korrispondenti f'każijiet fejn il-haddiem kien nieqes mix-xogħol waqt il-perijodu ta' prova, pereżempju minhabba mard jew leave, biex l-impjegatur ikun jista' jivvaluta jekk il-haddiem ikunx adatt għall-kompitu inkwistjoni. Fil-każ ta' relazzjonijiet tax-xogħol b'terminu fiss ta' inqas minn 12-il xahar, jenhtieg li l-Istati Membri jiżguraw li t-tul tal-perijodu ta' prova jkun adegwat u proporzjonat mat-tul mistenni tal-kuntratt u n-natura tax-xogħol. Meta previst mil-liġi jew il-prattika nazzjonali, jenhtieg li l-haddiema jkunu jistgħu jakkumulaw d-drittijiet tax-xogħol matul il-perijodu ta' prova.
- (29) Jenhtieg li impjegaturi ma jwaqqfux lil haddiem milli jahdem ma' impjegaturi oħrajn, lil hinn mill-iskeda tax-xogħol stabbilita ma' dak l-impjegatur, u lanqas ma jimmaltrattah talli jkun għamel hekk. Jenhtieg li l-Istati Membri jkunu jistgħu jstabbilixxu l-kondizzjonijiet għall-użu ta' restrizzjonijiet ta' inkompatibbiltà, mifhuma bhala restrizzjonijiet fuq ix-xogħol għal impjegaturi oħrajn għal raġunijiet oġġettivi, bhall-protezzjoni tas-saħħa u s-sikurezza tal-haddiema, inkluż permezz ta' limiti fuq il-hin tax-xogħol, il-protezzjoni tal-kunfidenzjalità tan-negożju, l-integrità tas-servizz pubbliku jew l-evitar ta' kunflitti ta' interess.
- (30) Haddiema li r-ritmu tax-xogħol tagh-hom ikun imprevedibbli għalkollox, jew fil-biċċa l-kbira, jenhtieg li jibbenefikaw minn livell ta' prevedibbiltà minimu fejn l-iskeda tax-xogħol tkun iddeterminata prinċipalment mill-impjegatur, kemm direttament, pereżempju billi jalloka inkarigi, jew indirettament, pereżempju billi jirrikjedi li l-haddiem iwieġeb għat-talbiet tal-kljenti.
- (31) Is-siġhat u l-jiem ta' referenza, li għandhom jiġu mifhuma bhala slots ta' hin li matulhom jsir xogħol fuq talba tal-impjegatur, jenhtieg li jiġu stabbiliti bil-miktub fil-bidu tar-relazzjoni tax-xogħol.
- (32) Perijodu ta' avviż minimu raġonevoli, li j jenhtieg li jiġi mifhum bhala l-perijodu ta' żmien bejn il-mument li fih l-haddiem ikun infurmat dwar inkarigu ġdid u l-mument li fih jibda l-inkarigu, jikkostitwixxi element neċessarju iehor ta' prevedibbiltà tax-xogħol għar-relazzjonijiet tax-xogħol b'ritmu tax-xogħol li jkun imprevedibbli għalkollox, jew fil-biċċa l-kbira. It-tul tal-perijodu ta' avviż jista' jvarja skont il-htigijiet tas-settur ikkonċernat, filwaqt li tkun żgurata l-protezzjoni adegwata tal-haddiema. Il-perijodu ta' avviż minimu japplika mingħajr preġudizzju għad-Direttiva 2002/15/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽¹²⁾.
- (33) Haddiem jenhtieg li jkollu l-possibbiltà li jirrifuta inkarigu jekk dan ma jkunx fis-siġhat u l-jiem ta' referenza jew jekk il-haddiem ma jkunx ġie notifikat dwar l-inkarigu f'konformità mal-perijodu ta' avviż minimu, mingħajr ma jsufri konsegwenzi negattivi għal dan ir-rifjut. Il-haddiem jenhtieg li jkollu wkoll il-possibbiltà li jaċċetta l-inkarigu jekk jixtieq.

⁽¹¹⁾ Id-Direttiva 96/71/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' Diċembru 1996 dwar l-istazzjonar ta' haddiema fil-qafas ta' prestazzjoni ta' servizzi (ĠU L 18, 21.1.1997, p. 1).

⁽¹²⁾ Id-Direttiva 2002/15/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Marzu 2002 dwar l-organizzazzjoni tal-hin tax-xogħol ta' haddiema li jwettqu attivitajiet mobbli tat-trasport fit-toroq (ĠU L 80, 23.3.2002, p. 35).

- (34) Meta haddiem li r-ritmu tax-xoghol tiegħu jkun imprevedibbli ghalkollox, jew fil-biċċa l-kbira, ikun ftiehem mal-impjegatur tiegħu li jwettaq inkarigu speċifiku, jenhtieg li l-haddiem ikun jista' jippjana f'dan is-sens. Jenhtieg li l-haddiem ikun protett mit-telf ta' dhul li jirrizulta jekk l-inkarigu miftiehem jiġi kkanċellat tard billi jircievi kumpens adegwat.
- (35) Kuntratti ta' xogħol fuq talba jew simili, inklużi kuntratti "zero-hour", li jagħtu l-flessibilità lill-impjegatur li jsejjaħ lill-haddiem biex jaħdem kif u meta jkun hemm bżonn, ikunu partikolarment imprevedibbli għall-haddiem. Jenhtieg li l-Istati Membri li jippermettu dawn il-kuntratti jiżguraw li jkun hemm fis-sehh miżuri effikaċi biex jiġi evitat l-abbuż. Dawn il-miżuri jistgħu jiehdu l-għamla ta' limitazzjonijiet għall-użu u t-tul ta' kuntratti bħal dawn, preżunzjoni konfutabbli tal-eżistenza ta' kuntratt tax-xogħol jew relazzjoni tax-xogħol b'ammont garantit ta' sigħat imħallsa abbażi tas-sigħat maħduma fil-perijodu ta' referenza preċedenti, jew miżuri ekwivalenti oħra li jiżguraw il-prevenzjoni effettiva ta' Prattiki abbużivi.
- (36) Meta l-impjegaturi jkollhom il-possibbiltà li joffru kuntratti tax-xogħol full-time jew indefiniti għall-haddiema f'forom ta' impjeg mhux standard, jenhtieg li, f'konformità mal-prinċipji tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali, tiġi promossa t-tranzizzjoni lejn forom ta' impjeg aktar siguri. Il-haddiema jenhtieg li jkunu jistgħu jitolbu forma ta' impjeg aktar prevedibbli u sigura, meta disponibbli, u jircievu risposta motivata bil-miktub mill-impjegatur, li tqis il-htigijiet tal-impjegatur u tal-haddiem. Jenhtieg li l-Istati Membri jkollhom il-possibbiltà li jllimitaw il-frekwenza ta' talbiet bħal dawn. Jenhtieg li din id-Direttiva ma twaqqafx lill-Istati Membri milli jstabbilixxu li, fil-każ ta' pożizzjonijiet fis-servizz pubbliku li għalihom isir eżami kompetittiv, daww il-pożizzjonijiet ma jitqisux bħala disponibbli fuq semplici talba tal-haddiem, u għalhekk ma jidhul fil-kamp ta' applikazzjoni tad-dritt li tintalab forma ta' impjeg b'kondizzjonijiet tax-xogħol aktar prevedibbli u siguri.
- (37) Meta l-impjegaturi jkunu obbligati bil-liġi tal-Unjoni jew nazzjonali jew permezz ta' ftehimiet kollettivi li jipprovdu tahrig lill-haddiema sabiex iwettqu x-xogħol li jkunu impjegati għalih, huwa importanti li jiġi żgurat li tali tahrig jingħata lill-haddiema kollha ndaq, inkluż lil daww f'forom ta' impjeg mhux standard. Jenhtieg li l-ispejjeż ta' dan it-tahrig ma jithallsux mill-haddiem u lanqas ma jinżammu jew jitnaqqsu mir-remunerazzjoni tal-haddiem. Jenhtieg li dan it-tahrig jghodd bħala hin tax-xogħol u, jekk jista' jkun, jenhtieg li jitwettaq waqt il-hinijiet tax-xogħol. Dak l-obbligu ma jkoprix it-tahrig vokazzjonali jew tahrig iehor mehtieg biex il-haddiema jiksbu, iżommu jew igeddu kwalifika professjonali dment li l-impjegatur ma jkunx obligat bil-liġi tal-Unjoni jew nazzjonali jew permezz ta' ftehim kollettiv li jipprovdi lill-haddiem. Jenhtieg li l-Istati Membri jiehdu l-miżuri mehtieġa biex jiproteġu lill-haddiema minn Prattiki abbużivi fir-rigward tat-tahrig.
- (38) Jenhtieg li l-awtonomija tas-shab soċjali u l-kapaċità tagħhom bħala rappreżentanti tal-haddiema u l-impjegaturi jiġu rispettati. Għaldaqstant jenhtieg li jkun possibbli għas-shab soċjali li jikkunsidraw li, sabiex jintlaħaq l-għan ta' din id-Direttiva, f'setturi jew f'sitwazzjonijiet speċifiċi jkunu aktar xierqa dispożizzjonijiet differenti milli ċerti standards minimi stabbiliti f'din id-Direttiva. Għalhekk, l-Istati Membri jenhtieg li jkunu jistgħu jippermettu lis-shab soċjali jzommu, jinnegozjaw, jikkonkludu u jinfurjaw ftehimiet kollettivi li jvarjaw minn ċerti dispożizzjonijiet f'din id-Direttiva, dment li ma jitnaqqsax il-livell generali tal-protezzjoni tal-haddiema.
- (39) Il-konsultazzjoni pubblika dwar il-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali wriet il-htieġa li jissahħah l-infurzar tal-liġi tal-Unjoni fil-qasam tax-xogħol sabiex tiġi żgurata l-effikaċja tagħha. L-evalwazzjoni tad-Direttiva 91/533/KEE mwettqa fil-qafas tal-Programm tal-Kummissjoni dwar l-Idoneità u l-Prestazzjoni tar-Regolamentazzjoni kkonfermat li mekkaniżmi ta' infurzar aktar b'sahhithom jistgħu jtejbu l-effikaċja tal-liġi tal-Unjoni fil-qasam tax-xogħol. Il-konsultazzjoni wriet li s-sistemi ta' rimedju bbażati biss fuq talbiet għal danni huma inqas effettivi minn sistemi li jipprevedu penali wkoll, bħal somom f'daqqa jew telf ta' permessi, għal impjegaturi li ma jagħmlux dikjarazzjonijiet bil-miktub. Hija wriet ukoll li l-impjegati rari jfittxu rimedju matul ir-relazzjoni tax-xogħol, li jipperikola l-għan tad-dispożizzjoni tad-dikjarazzjoni bil-miktub, li hu li tiżgura li l-haddiema jkunu infurmati dwar il-karatteristiċi essenzjali tar-relazzjoni tax-xogħol. Huwa għalhekk mehtieg li jiġu introdotti dispożizzjonijiet ta' infurzar li jiżguraw l-użu ta' preżunzjonijiet favorevoli fejn ma tingħatax informazzjoni dwar ir-relazzjoni tax-xogħol, jew l-użu ta' proċedura li biha l-impjegatur jista' jkun obligat jipprovdi l-informazzjoni nieqsa u jista' jkun soġġett għal penali f'każ li ma jagħmilx hekk, jew it-tnejn. Jenhtieg li jkun possibbli li dawn il-preżunzjonijiet favorevoli jinkludu l-preżunzjoni li l-haddiem għandu relazzjoni tax-xogħol miftuha, li ma hemm l-ebda perijodu ta' prova jew li l-haddiem għandu pożizzjoni full-time, meta l-informazzjoni rilevanti tkun nieqsa. Ir-rimedju jista' jkun soġġett għal proċedura li biha l-impjegatur jiġi notifikat mill-haddiem jew minn parti terza bħal rappreżentant tal-haddiem, entità jew awtorità kompetenti oħra li jkun hemm informazzjoni nieqsa u li għandu jipprovdi l-informazzjoni shiħa u korretta mill-aktar fis.

- (40) Mid-Direttiva 91/533/KEE fl-Unjoni giet adottata sistema estensiva ta' dispożizzjonijiet ta' infurzar għall-acquis soċjali, b'mod partikolari fil-qasam tat-trattament indaqs, li elementi minnha jenhtieg li jiġu applikati għal din id-Direttiva sabiex jiġi żgurat li l-haddiema jkollhom aċċess għal riżoluzzjoni tat-tilwim effikaċi u imparzjali, bħal qorti civili jew tax-xogħol kif ukoll dritt għal rimedju, li jista' jinkludi kumpens adegwat, bħalma jipprevedi l-Prinċipju Nru 7 tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali.
- (41) Speċifikament, meta titqies in-natura fundamentali tad-dritt għal protezzjoni legali effettiva, il-haddiema jenhtieg li jkomplu jgawdu minn protezzjoni bħal din anke wara t-tmiem tar-relazzjoni tax-xogħol li tkun wasslet għall-allegat ksur tad-drittijiet tal-haddiem skont din id-Direttiva.
- (42) L-implimentazzjoni effettiva ta' din id-Direttiva tirrikjedi protezzjoni ġudizzjarja u amministrattiva adegwata kontra kwalunkwe trattament negattiv bħala reazzjoni għal tentattiv sabiex jiġu eżerċitati d-drittijiet previsti f'din id-Direttiva, kwalunkwe lment mal-impjegatur jew kwalunkwe proċedura legali jew amministrattiva mmirata sabiex tinforza l-konformità ma' din id-Direttiva.
- (43) Il-haddiema li jeżerċitaw id-drittijiet previsti f'din id-Direttiva jenhtieg li jgawdu mill-protezzjoni kontra t-tkeċċija jew kwalunkwe preġudizzju ekwivalenti, pereżempju haddiem fuq talba li ma jibqax jiġi assenjat xogħol, jew kwalunkwe thejġja għall-possibbiltà ta' tkeċċija għax haddiem ikun ipprova jeżerċita dawn id-drittijiet. Jekk haddiem jikkunsidra li jkun tkeċċa jew sofra preġudizzju ekwivalenti għal dawk ir-raġunijiet, il-haddiem u l-awtoritajiet jew il-korpi kompetenti jenhtieg li jkunu jistgħu jitolbu li l-impjegatur jipprovi raġunijiet debitament sostanzjati għat-tkeċċija jew il-miżura ekwivalenti.
- (44) L-oneru tal-prova fir-rigward tal-istabbiliment li ma kienx hemm tkeċċija jew preġudizzju ekwivalenti minhabba li l-haddiema jkunu eżerċitaw id-drittijiet tagħhom previsti f'din id-Direttiva, jenhtieg li jaqa' fuq l-impjegaturi meta l-haddiema jistabbilixxu, quddiem qorti, awtorità jew korp kompetenti iehor, fatti li minnhom jista' jkun preżunt li tkeċċew, jew li ġew soġġetti għal miżuri b'effett ekwivalenti, għal dawn ir-raġunijiet. Jenhtieg li l-Istati Membri jkollhom il-possibbiltà li ma japplikawx dik ir-regola fi proċedimenti fejn ikun il-kompitu ta' qorti, awtorità jew korp kompetenti iehor li jinvestigaw il-fatti, partikolarment f'sistemi fejn it-tkeċċija tkun trid tiġi approvata minn qabel minn tali awtorità jew korp.
- (45) Jenhtieg li l-Istati Membri jipprevedu penali effettivi, proporzjonati u dissważivi għall-ksur tal-obbligi f'din id-Direttiva. Il-penali jistgħu jinkludu penali amministrattivi u finanzjarji, bħal multi jew hlas ta' kumpens, kif ukoll tipi oħra ta' penali.
- (46) Minhabba li l-għan ta' din id-Direttiva, jiġifieri li jittejbu l-kondizzjonijiet tax-xogħol billi jiġi promoss impjeg iktar trasparenti u prevedibbli waqt li tiġi żgurata l-adattabilità tas-suq tax-xogħol, ma jistax jinkiseb b'mod suffiċjenti mill-Istati Membri iżda jista', minhabba l-htieġa li jiġu stabbiliti rekwiżiti minimi komuni, jinkiseb ahjar fil-livell tal-Unjoni, l-Unjoni tista' tadotta miżuri, f'konformità mal-prinċipju ta' sussidjarjetà kif stabbilit fl-Artikolu 5 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea. F'konformità mal-prinċipju ta' proporzjonalità kif stabbilit f'dak l-Artikolu, din id-Direttiva ma tmurx lil hinn minn dak li huwa mehtieg sabiex jinkiseb dak l-għan.
- (47) Din id-Direttiva tistabbilixxi rekwiżiti minimi, u għalhekk ma taffettwax il-prerogattiva tal-Istati Membri sabiex jintroduċu u jzommu dispożizzjonijiet aktar favorevoli. Id-drittijiet akkwistati skont il-qafas legali eżistenti jenhtieg li jkomplu japplikaw, dment li ma jkunux introdotti dispożizzjonijiet aktar favorevoli minn din id-Direttiva. L-implimentazzjoni ta' din id-Direttiva ma tistax tintuża sabiex tnaqqas drittijiet eżistenti stabbiliti fil-liġi eżistenti tal-Unjoni jew nazzjonali f'dan il-qasam u lanqas ma tista' tikkostitwixxi raġunijiet validi għat-tnaqqis tal-livell generali ta' protezzjoni mogħti lill-haddiema fil-qasam kopert b'din id-Direttiva. B'mod partikolari, jenhtieg li ma tkunx ġustifikazzjoni għall-introduzzjoni ta' kuntratti "zero-hour" jew tipi ta' kuntratti simili.
- (48) Fl-implimentazzjoni ta' din id-Direttiva l-Istati Membri jenhtieg li jevitaw li jimponu restrizzjonijiet amministrattivi, finanzjarji u legali b'tali mod li jzommu lura l-holġien u l-iżvilupp tal-intrapriżi mikro, żgħar u ta' daqs medju. L-Istati Membri huma għalhekk mistiedna jevalwaw l-impatt tal-att ta' traspożizzjoni tagħhom fuq l-intrapriżi żgħar u ta' daqs medju biex jiżguraw li dawn ma jiġux affettwati b'mod sproporzjonat, filwaqt li tingħata attenzjoni speċifika lill-mikrointrapriżi u lill-piż amministrattivi, u jippubblikaw ir-riżultati ta' dawn il-valutazzjonijiet.

- (49) L-Istati Membri jistgħu jinkarigaw lis-shab soċjali bl-implimentazzjoni ta' din id-Direttiva, meta s-shab soċjali jitolbu b'mod kongunt li jagħmlu dan u l-Istati Membri jiehdu l-passi kollha meħtieġa biex jiżguraw li fi kwalunkwe mument jistgħu jiggarantixxu r-riżultati mitluba minn din id-Direttiva. Skont il-liġi u l-prattika nazzjonali, jenhtieg li jiehdu wkoll miżuri adegwati biex jiżguraw l-involvement effettiv tas-shab soċjali u biex jippromwovu u jtejbu d-djalogu soċjali bil-hsieb li jiġu implimentati d-dispożizzjonijiet ta' din id-Direttiva.
- (50) Jenhtieg li l-Istati Membri jiehdu kwalunkwe miżura adegwata biex jiżguraw it-tweġiq tal-obbligi li jirriżultaw minn din id-Direttiva, pereżempju billi jwettqu spezzjonijiet, skont il-każ.
- (51) Fid-dawl tal-bidliet sostanzjali introdotti minn din id-Direttiva u fir-rigward tal-ghan, il-kamp ta' applikazzjoni u l-kontenut tad-Direttiva 91/533/KEE, ma jkunx xieraq li dik id-Direttiva tiġi emendata. Għalhekk, jenhtieg li d-Direttiva 91/533/KEE tithassar.
- (52) F'konformità mad-Dikjarazzjoni Politika Kongunta tat-28 ta' Settembru 2011 tal-Istati Membri u tal-Kummissjoni dwar id-dokumenti ta' spjegazzjoni⁽¹³⁾, l-Istati Membri impenjaw ruhhom li jżidu man-notifika tal-miżuri ta' traspożizzjoni tagħhom, f'każijiet ġustifikati, dokument wiehed jew aktar li jispjegaw ir-relazzjoni bejn il-komponenti ta' direttiva u l-partijiet ekwivalenti tal-istrumenti nazzjonali ta' traspożizzjoni. Fir-rigward ta' din id-Direttiva, il-legislatur iqis li t-trażmissjoni ta' dokumenti ta' dak it-tip hija ġustifikata,

ADOTTAW DIN ID-DIRETTIVA:

KAPITOLU I

DISPOŻIZZJONIJET ĠENERALI

Artikolu 1

Għan, suġġett u kamp ta' applikazzjoni

1. L-ghan ta' din id-Direttiva huwa li ttejjeb il-kondizzjonijiet tax-xogħol billi tippromwovi impjiegi aktar trasparenti u prevedibbli filwaqt li tiżgura l-adattabbiltà tas-suq tax-xogħol.
2. Din id-Direttiva tistabbilixxi drittijiet minimi li japplikaw għal kull haddiem fl-Unjoni li jkollu kuntratt tax-xogħol jew relazzjoni tax-xogħol kif definita mil-liġi, mill-ftehimiet kollettivi jew mill-prattika fis-sehh f'kull Stat Membru fid-dawl tal-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja.
3. L-Istati Membri jistgħu jiddeciedu li ma japplikawx l-obbligi f'din id-Direttiva għal haddiema li għandhom relazzjoni tax-xogħol li fiha l-hin tax-xogħol determinat minn qabel u effettiv tagħhom ikun ugwali għal jew inqas minn medja ta' tliet sigħat fil-ġimgħa f'perjodu ta' referenza ta' erba' ġimgħat konsekuttivi. Il-hin maħdum mal-impjegaturi kollha li jiffurmaw jew jappartjenu għall-istess intrapriża, grupp jew entità għandu jgħodd għal dik il-medja ta' tliet sigħat.
4. Il-paragrafu 3 ma għandux japplika għal relazzjoni tax-xogħol fejn, qabel jibda l-impjieg, ma jiġi determinat minn qabel l-ebda ammont garantit ta' xogħol imħallas.

⁽¹³⁾ ĠU C 369, 17.12.2011, p. 14.

5. L-Istati Membri jistgħu jiddeterminaw liema persuni huma responsabbli għat-twettiq tal-obbligi għall-impjegaturi stabbiliti b'din id-Direttiva dment li daww l-obbligi kollha jkunu ssodisfati. Huma jistgħu wkoll jiddeċiedu li daww l-obbligi kollha, jew parti minnhom, jiġu assenjati lil persuna fizika jew ġuridika li ma tkunx parti mir-relazzjoni tax-xogħol.

Dan il-paragrafu japplika mingħajr preġudizzju għad-Direttiva 2008/104/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽¹⁴⁾.

6. L-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu, għal raġunijiet oġġettivi, li d-dispożizzjonijiet stabbiliti fil-Kapitolu III ma japplikawx għall-impjegati taċ-ċivil, is-servizzi ta' emerġenza pubbliċi, il-forzi armati, l-awtoritajiet tal-pulizija, l-imhallfin, il-prosekuturi, l-investigaturi jew servizzi ohra tal-infurzar tal-liġi.

7. L-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu li ma japplikawx l-obbligi stabbiliti fl-Artikoli 12 u 13 u fil-punt (a) tal-Artikolu 15(1) għal persuni fiżiċi f'unitajiet domestiċi li jaġixxu bħala impjegaturi fejn ikun qed isir xogħol għal daww l-unitajiet domestiċi.

8. Il-Kapitolu II ta' din id-Direttiva japplika għall-baħhara u għas-sajjeda marittimi mingħajr preġudizzju għad-Direttivi 2009/13/KE u (UE) 2017/159, rispettivament. L-obbligi stabbiliti fil-punti (m) u (o) tal-Artikolu 4(2), u l-Artikoli 7, 9, 10 u 12 ma għandhomx japplikaw għall-baħhara jew is-sajjeda.

Artikolu 2

Definizzjonijiet

Għall-finijiet ta' din id-Direttiva, japplikaw id-definizzjonijiet li ġejjin:

- (a) "skeda tax-xogħol" tfisser l-iskeda li tiddetermina s-siġhat u l-jiem li fihom tibda u tispicċa l-prestazzjoni tax-xogħol;
- (b) "siġhat u jiem ta' referenza" tfisser slots ta' hin f'jiem speċifiċi li matulhom ix-xogħol jista' jsir fuq talba tal-impjegatur;
- (c) "ritmu tax-xogħol" tfisser il-forma tal-organizzazzjoni tal-hin u t-tqassim tax-xogħol skont ċertu ritmu determinat mill-impjegatur.

Artikolu 3

Għoti ta' informazzjoni

L-impjegatur għandu jipprovdi l-informazzjoni mitluba minn din id-Direttiva bil-miktub lil kull haddiem. L-informazzjoni għandha tingħata u tiġi trażmessa fuq karta jew, sakemm dik l-informazzjoni tkun aċċessibbli għall-haddiem, li tista' tinħażen u tiġi stampata, u li l-impjegatur iżomm prova tat-trażmissjoni jew tal-wasla f'forma elettronika.

⁽¹⁴⁾ Id-Direttiva 2008/104/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-19 ta' Novembru 2008 dwar xogħol temporanju permezz ta' aġenzija (ĠU L 327, 5.12.2008, p. 9).

KAPITOLU II

INFORMAZZJONI DWAR IR-RELAZZJONI TAX-XOGĦOL

Artikolu 4

Obbligu ta' għoti ta' informazzjoni

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-impjegaturi jkunu obbligati jinfurmaw lill-haddiema dwar l-aspetti essenzjali tar-relazzjoni tax-xogħol.
2. L-informazzjoni msemmija fil-paragrafu 1 għandha tinkludi mill-inqas dan li ġej:
 - (a) l-identitajiet tal-partijiet fir-relazzjoni tax-xogħol;
 - (b) il-post tax-xogħol; meta ma jkunx hemm post tax-xogħol fiss jew ewlieni, il-prinċipju li l-haddiem huwa impjegat f'diversi postijiet jew huwa liberu li jiddetermina l-post tax-xogħol tiegħu, u l-post tan-negozju rreġistrat jew, fejn xieraq, id-domicilju tal-impjegatur;
 - (c) jew:
 - (i) it-titlu, il-grad, in-natura jew il-kategorija tax-xogħol li għalih huwa impjegat il-haddiem jew
 - (ii) speċifikazzjoni jew deskrizzjoni qasira tax-xogħol;
 - (d) id-data tal-bidu tar-relazzjoni tax-xogħol;
 - (e) fil-każ ta' relazzjoni tax-xogħol b'terminu fiss, id-data tat-tmiem jew it-tul mistenni tagħha;
 - (f) fil-każ ta' haddiema temporanji permezz ta' aġenzija, l-identità tal-impriži utenti, meta u malli tkun magħrufa;
 - (g) it-tul u l-kondizzjonijiet tal-perijodu ta' prova, jekk ikun hemm;
 - (h) l-intitolament għal taħriġ ipprovdut mill-impjegatur, jekk ikun il-każ;
 - (i) l-ammont ta' leave imħallas li huwa intitolat għalih il-haddiem jew, meta dan ma jkunx jista' jiġi indikat meta tingħata l-informazzjoni, il-proċeduri sabiex dak il-leave jiġi allokati u ddeterminat;
 - (j) il-proċedura li l-impjegatur u l-haddiem iridu josservaw, li tinkludi r-rekwiżiti formali u t-tul tal-perijodi ta' avviż, meta r-relazzjoni tax-xogħol tagħhom tintemm jew, meta t-tul tal-perijodi ta' avviż ma jkunx jista' jiġi indikat meta tingħata l-informazzjoni, il-metodu sabiex jiġu determinati tali perijodi ta' avviż;
 - (k) ir-remunerazzjoni, inkluż l-ammont bażiku inizjali, kwalunkwe element ta' komponenti ieħor, jekk applikabbli, indikat separatament, u l-frekwenza u l-metodu ta' hlas tar-remunerazzjoni li l-haddiem huwa intitolat għaliha;
 - (l) jekk ir-ritmu tax-xogħol ikun imprevedibbli għalkollox, jew fil-biċċa l-kbira, it-tul tal-jum tax-xogħol jew tal-ġimgħa standard tal-haddiem u kwalunkwe arrangament għas-sahra u r-remunerazzjoni tagħha u, jekk applikabbli, kwalunkwe arrangament għal bidliet fix-shift;

- (m) jekk ir-ritmu tax-xogħol ikun imprevedibbli għal kollox, jew fil-biċċa l-kbira, l-impjegatur għandu jinforma lill-haddiem dwar:
- (i) il-prinċipju li l-iskeda tax-xogħol hija varjabbli, in-numru ta' sigħat imhallsa garantiti u r-remunerazzjoni għal xogħol imwettaq lil hinn minn dawk is-sigħat garantiti;
 - (ii) is-sigħat u l-jiem ta' referenza li fihom il-haddiem jista' jkun mitlub jahdem;
 - (iii) il-perijodu ta' preavviż minimu li l-haddiem huwa intitolat għalih qabel il-bidu ta' inkarigu u, jekk applikabbli, l-iskadenza msemmija fl-Artikolu 10(3) biex l-impjegatur jikkancelła;
- (n) kwalunkwe ftehim kollettiv li jirregola l-kondizzjonijiet tax-xogħol tal-haddiem jew fil-każ ta' ftehimiet kollettivi konkluzi barra n-negozju minn korpi jew istituzzjonijiet kongunti speċjali, l-isem ta' tali korpi jew istituzzjonijiet li fi hdanha gew konkluzi l-ftehimiet;
- (o) fejn tkun ir-responsabbiltà tal-impjegatur, l-identità tal-istituzzjonijiet tas-sigurtà soċjali li jircievu l-kontribuzzjonijiet soċjali marbutin mar-relazzjoni tax-xogħol u kwalunkwe protezzjoni relatata mas-sigurtà soċjali pprovduta mill-impjegatur.

3. L-informazzjoni msemmija fil-paragrafu 2(g) sa (l) u (o) tista', fejn xieraq, tingħata f'forma ta' referenza għal-liġijiet, ir-regolamentazzjoni u d-dispożizzjonijiet amministrattivi jew statutorji jew il-ftehimiet kollettivi li jirregolaw dawk il-punti.

Artikolu 5

Żmien u mezzi ta' informazzjoni

1. Jekk ma tkunx ingħatat qabel, l-informazzjoni msemmija fil-punti (a) sa (e), (g), (k), (l) u (m) tal-Artikolu 4(2) għandha tingħata individwalment lill-haddiem fl-għamla ta' dokument wiehed jew aktar matul perijodu li jibda fl-ewwel jum tax-xogħol u li jispicċa mhux aktar tard mis-seba' jum tal-kalendarju. L-informazzjoni l-oħra msemmija fl-Artikolu 4(2) għandha tingħata individwalment lill-haddiem fl-għamla ta' dokument fi żmien xahar mill-ewwel jum tax-xogħol.
2. L-Istati Membri jistgħu jiżviluppaw mudelli u formati għad-dokumenti msemmija fil-paragrafu 1 u jqegħduhom għad-dispożizzjoni tal-haddiem u tal-impjegatur, inkluż billi jagħmluhom disponibbli fuq sit web nazzjonali uffiċjali uniku jew permezz ta' mezzi xierqa oħrajn.
3. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-informazzjoni dwar il-liġijiet, ir-regolamentazzjoni u d-dispożizzjonijiet amministrattivi jew statutorji jew il-ftehimiet kollettivi li japplikaw b'mod universali li jirregolaw il-qafas legali applikabbli li għandha tiġi kkomunikata mill-impjegaturi ssir ġeneralment disponibbli mingħajr hlas b'mod ċar, trasparenti, komprensiv u faċilment aċċessibbli mill-bogħod u permezz ta' mezzi elettronici, inkluż permezz ta' portals online eżistenti.

Artikolu 6

Bidla fir-relazzjoni tax-xogħol

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li kwalunkwe bidla fl-aspetti tar-relazzjoni tax-xogħol imsemmija fl-Artikolu 4(2) u kwalunkwe bidla fl-informazzjoni addizzjonali għall-haddiema mibgħuta fi Stat Membru iehor jew f'pajjiż terz fl-Artikolu 7 għandha tiġi pprovduta fl-għamla ta' dokument mill-impjegatur lill-haddiem mal-ewwel opportunità u mhux aktar tard mill-jum li fi h isir effettiva.

2. Id-dokument imsemmi fil-paragrafu 1 ma ghandux japplika ghal bidliet li jirriflettu biss bidla fil-liġijiet, fir-regolamenti u fid-dispożizzjonijiet amministrattivi jew statutorji jew fil-ftehimiet kollettivi li jissemmew fid-dokumenti msemmija fl-Artikolu 5(1), u, meta rilevanti, fl-Artikolu 7.

Artikolu 7

Informazzjoni addizzjonali għall-haddiema mibgħuta fi Stat Membru ieħor jew f'pajjiż terz

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li, meta haddiem ikun mitlub jahdem fi Stat Membru jew f'pajjiż terz li mhux l-Istat Membru li fih jahdem normalment, l-impjegatur għandu jipprovdi d-dokumenti msemmija fl-Artikolu 5(1) qabel it-tluq tal-haddiem u d-dokumenti għandhom jinkludu mill-inqas l-informazzjoni addizzjonali li ġejja:

- (a) il-pajjiż jew il-pajjiżi li fihom se jitwettaq ix-xogħol barra mill-pajjiż u t-tul antiċipat tiegħu;
- (b) il-munita li għandha tintuża għall-hlas tar-remunerazzjoni;
- (c) jekk applikabbli, il-benefiċċji fi flus kontanti jew in natura relatati mal-inkarigu;
- (d) informazzjoni dwar jekk hijiex prevista r-ripatrijazzjoni u, jekk iva, il-kondizzjonijiet li jirregolaw ir-ripatrijazzjoni tal-haddiem.

2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li haddiem stazzjonat kopert mid-Direttiva 96/71/KE għandu jiġi nnotifikat ukoll dwar:

- (a) ir-remunerazzjoni li l-haddiem huwa intitolat għaliha skont il-liġi applikabbli tal-Istat Membru ospitanti;
- (b) fejn applikabbli, kwalunkwe konċessjoni speċifika għall-istazzjonar u kwalunkwe arrangament biex jiġi rimborżat l-infiq fuq il-vjaġġi, l-ikel u l-akkomodazzjoni;
- (c) il-link għas-sit web nazzjonali uffiċjali uniku żviluppat mill-Istat Membru ospitanti skont l-Artikolu 5(2) tad-Direttiva 2014/67/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽¹⁵⁾.

3. L-informazzjoni msemmija fil-punt (b) tal-paragrafu 1 u l-punt (a) tal-paragrafu 2 tista', fejn xieraq, tingħata f'forma ta' referenza għal dispożizzjonijiet speċifiċi tal-liġijiet, ir-regolamentazzjoni u l-atti amministrattivi jew statutorji jew il-ftehimiet kollettivi li jirregolaw dik l-informazzjoni.

4. Sakemm l-Istati Membri ma jiddeċidux mod ieħor, il-paragrafi 1 u 2 ma għandhomx japplikaw jekk it-tul ta' kull perijodu tax-xogħol barra mill-Istat Membru li fih jahdem normalment il-haddiem ikun ta' erba' għinghat konsekuttivi jew inqas.

KAPITOLU III

REKWIŻITI MINIMI RELATATI MAL-KONDIZZJONIJET TAX-XOGĦOL

Artikolu 8

Tul massimu ta' kwalunkwe perijodu ta' prova

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li, meta relazzjoni tax-xogħol tkun soġġetta għal perijodu ta' prova kif definit fil-liġi jew fil-prattika nazzjonali, dak il-perijodu ma jaqbiżx is-sitt xhur.

2. Fil-każ ta' relazzjonijiet tax-xogħol b'terminu fiss, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li t-tul ta' tali perijodu ta' prova jkun proporzjonat mat-tul mistenni tal-kuntratt u n-natura tax-xogħol. Fil-każ tat-tiġdid ta' kuntratt għall-istess funzjoni u kompiti, ir-relazzjoni tax-xogħol ma għandhiex tkun soġġetta għal perijodu ta' prova għdid.

⁽¹⁵⁾ Id-Direttiva 2014/67/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-15 ta' Mejju 2014 dwar l-infurzar tad-Direttiva 96/71/KE dwar l-istazzjonament ta' haddiema fil-qafas tal-prestazzjoni ta' servizzi u li temenda r-Regolament (UE) Nru 1024/2012 dwar il-kooperazzjoni amministrattiva permezz tas-Sistema ta' Informazzjoni tas-Suq Intern ("ir-Regolament tal-IMI") (ĠU L 159, 28.5.2014, p. 11).

3. L-Istati Membri, fuq bażi eċċezzjonali, jistgħu jipprevedu perijodi ta' prova itwal fejn dan ikun ġustifikat minhabba n-natura tal-impjeg jew ikun fl-interess tal-haddiem. Fejn il-haddiem kien nieqes mix-xogħol matul il-perijodu ta' prova, l-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu li l-perijodu ta' prova jkun jista' jiġi estiż b'mod korrispondenti, skont kemm ikun dam nieqes.

Artikolu 9

Impjeg parallel

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-impjegatur ma jwaqqafx haddiem milli jaħdem ma' impjegaturi oħrajn, lil hinn mill-iskeda tax-xogħol stabbilita ma' dak l-impjegatur, u lanqas ma jimmaltratta lil haddiem talli jkun għamel hekk.
2. L-Istati Membri jistgħu jistabbilixxu kondizzjonijiet għall-użu ta' restrizzjonijiet ta' inkompatibbiltà min-naha tal-impjegaturi, abbażi ta' raġunijiet oġġettivi, bħalma huma s-saħha u s-sikurezza, il-protezzjoni tal-kunfidenzjalità kummerċjali, l-integrità tas-servizz pubbliku jew l-evitar ta' kunflitti ta' interess.

Artikolu 10

Prevedibbiltà minima tax-xogħol

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li meta r-ritmu tax-xogħol ta' haddiem ikun imprevedibbli għalkollox, jew fil-biċċa l-kbira, l-impjegatur ma għandux jobbliga lill-haddiem jaħdem sakemm ma jiġux issodisfati ż-żewġ kondizzjonijiet li ġejjin:
 - (a) ix-xogħol isir f'siġhat u jiem ta' referenza determinati minn qabel kif imsemmi fil-punt (m)(ii) tal-Artikolu 4(2); u
 - (b) il-haddiem ikun infurmat mill-impjegatur tiegħu dwar inkarigu f'perijodu ta' avviz raġonevoli, stabbilit skont il-liġi, il-ftehimiet kollettivi jew il-prattika nazzjonali kif msemmi fil-punt (m)(iii) tal-Artikolu 4(2).
2. Meta wiehed mir-rekwiżiti jew iż-żewġ rekwiżiti stabbiliti fil-paragrafu 1 ma jiġux issodisfati, haddiem għandu jkollu d-dritt jirrifjuta inkarigu mingħajr konsegwenzi negattivi.
3. Meta l-Istati Membri jippermettu lil impjegatur jikkancella inkarigu mingħajr kumpens, l-Istati Membri għandhom jiehdu l-miżuri mehtieġa, skont il-liġi, il-ftehimiet kollettivi jew il-prattika nazzjonali, biex jiżguraw li l-haddiem ikun intitolat għal kumpens jekk l-impjegatur jikkancella, wara skadenza raġonevoli u speċifika, l-inkarigu miftiehem minn qabel mal-haddiem.
4. L-Istati Membri jistgħu jistabbilixxu modalitajiet għall-applikazzjoni ta' dan l-Artikolu, skont il-liġi, il-ftehimiet kollettivi jew il-prattika nazzjonali.

Artikolu 11

Miżuri komplementari għall-kuntratti fuq talba

Meta l-Istati Membri jippermettu l-użu ta' xogħol fuq talba jew kuntratti ta' impjeg simili, għandhom jiehdu waħda mill-miżuri li ġejjin jew aktar biex jimpedixxu Prattiki abbużivi:

- (a) limitazzjonijiet fuq l-użu u t-tul ta' kuntratti għal xogħol fuq talba jew kuntratti tax-xogħol simili;
- (b) suppożizzjoni konfutabbli dwar l-eżistenza ta' kuntratt tax-xogħol li jipprevedi ammont minimu ta' siġhat imħallsa abbażi tal-medja ta' siġhat maħduma f'perijodu partikolari;

(c) miżuri ekwivalenti oħra li jiżguraw il-prevenzjoni effettiva ta' prattiki abbużivi.

L-Istati Membri għandhom jinfurmaw lill-Kummissjoni b'dawn il-miżuri.

Artikolu 12

Tranzizzjoni għal forma oħra ta' impjeg

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li haddiem li jkun hadem mill-inqas sitt xhur mal-istess impjegatur, li jkun temm il-perijodu ta' prova tiegħu, jekk ikun il-każ, jista' jitlob forma ta' impjeg b'kondizzjonijiet tax-xogħol aktar prevedibbli u siguri jekk ikun disponibbli u jirċievi risposta motivata bil-miktub. L-Istati Membri jistgħu jillimitaw il-frekwenza tat-talbiet li jiskattaw l-obbligu skont dan l-Artikolu.

2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-impjegatur jipprovdi r-risposta motivata bil-miktub msemmija fil-paragrafu 1 fi żmien xahar mit-talba. Fir-rigward ta' persuni fiżiċi li jaġixxu bhala impjegaturi u intrapriżi mikro, żgħar jew ta' daqs medju, l-Istati Membri jistgħu jiddisponu li dik l-iskadenza tiġi estiża għal mhux aktar minn tliet xhur u jippermettu li tinghata risposta bil-fomm għal talba sussegwenti simili mressqa mill-istess haddiem jekk il-gustifikazzjoni għat-tweġiba fir-rigward tas-sitwazzjoni tal-haddiem tibqa' l-istess.

Artikolu 13

Tahriġ obligatorju

L-Istati Membri għandhom jiżguraw li meta l-liġi tal-Unjoni jew dik nazzjonali jew il-ftehimiet kollettivi jkun jirrikjedu li impjegatur jipprovdi t-tahriġ lil haddiem sabiex ikun jista' jwettaq ix-xogħol li jkun ġie impjegat għalih, dan it-tahriġ għandu jinghata lill-haddiem minghajr hlas, jghodd bhala hin tax-xogħol u, fejn possibbli, għandu jsir waqt il-hinijiet tax-xogħol.

Artikolu 14

Ftehimiet kollettivi

L-Istati Membri jistgħu jippermettu li s-shab soċjali jzommu, jinnegozjaw, jikkonkludu u jinfurzaw ftehimiet kollettivi, f'konformità mal-liġi jew mal-prattika nazzjonali, li, filwaqt li jirrispettaw il-protezzjoni ġenerali tal-haddiema, jistabbilixxu arrangamenti dwar il-kondizzjonijiet tax-xogħol tal-haddiema li jkun differenti minn dawk imsemmija fl-Artikoli minn 8 sa 13.

KAPITOLU IV

DISPOŻIZZJONIJIET ORIZZONTALI

Artikolu 15

Preżunzjonijiet legali u mekkaniżmu għal soluzzjoni bikrija

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li, meta haddiem ma jkunx irċieva fil-hin id-dokumenti kollha, jew parti minnhom, imsemmija fl-Artikolu 5(1) jew fl-Artikolu 6, għandha tapplika wahda minn dawn li ġejjin jew it-tnejn li huma:

- (a) il-haddiem għandu jibbenefika minn preżunzjonijiet favorevoli definiti mill-Istat Membru li l-impjegaturi għandu jkollhom il-possibbiltà li jirribattu;
- (b) il-haddiem għandu jkollu l-possibbiltà li jressaq ilment lill-awtorità jew korp kompetenti u li jirċievi rimedju adegwat b'mod effettiv u f'waqt.

2. L-Istati Membri jistgħu jiddisponu li l-applikazzjoni tal-preżunzjonijiet u l-mekkanizmu msemmija fil-paragrafu 1 tkun soġġetta għan-notifika tal-impjegatur u n-nuqqas tiegħu li jipprovdi l-informazzjoni nieqsa f'waqtha.

*Artikolu 16***Dritt għal rimedju**

L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-haddiema, inklużi dawk li r-relazzjoni tax-xogħol tagħhom tkun intemmet, ikollhom aċċess għal riżoluzzjoni tat-tilwim effettiva u imparzjali u dritt għal rimedju f'każ ta' ksur tad-drittijiet li jirriżultaw minn din id-Direttiva.

*Artikolu 17***Protezzjoni kontra trattament jew konsegwenzi negattivi**

L-Istati Membri għandhom jintroduċu l-miżuri meħtieġa sabiex jiproteġu lill-haddiema, inklużi dawk li jkunu rappreżentanti tal-haddiema, minn kwalunkwe trattament negattiv min-naħa tal-impjegatur u minn kwalunkwe konsegwenza negattiva li tirriżulta minn ilment imressaq quddiem l-impjegatur jew li jirriżultaw minn kwalunkwe proċediment mibdi bil-għan li tiġi infurzata l-konformità mad-drittijiet previsti f'din id-Direttiva.

*Artikolu 18***Protezzjoni mit-tkeċċija u oneru tal-provi**

1. L-Istati Membri għandhom jiehdu l-miżuri meħtieġa biex jipprojbixxu t-tkeċċija jew l-ekwivalenti tagħha u t-tħejjijiet kollha għat-tkeċċija tal-haddiema għal raġuni li jkunu eżerċitaw id-drittijiet previsti f'din id-Direttiva.
2. Haddiema li jikkunsidraw li jkunu tkeċċew, jew li kienu soġġetti għal miżuri b'effett ekwivalenti, għal raġuni li jkunu eżerċitaw id-drittijiet previsti f'din id-Direttiva, jistgħu jitolbu lill-impjegatur jipprovdi raġunijiet debitament sostanzjali għat-tkeċċija jew il-miżuri ekwivalenti. L-impjegatur għandu jagħti dawk ir-raġunijiet bil-miktub.
3. L-Istati Membri għandhom jiehdu l-miżuri meħtieġa sabiex jiżguraw li, meta l-haddiema msemmija fil-paragrafu 2 jistabbilixxu, quddiem qorti jew awtorità jew korp kompetenti oħrajn, fatti li minnhom jista' jiġi preżunt li kien hemm tkeċċija ta' dan it-tip jew il-miżuri ekwivalenti, għandu jkun l-impjegatur li juri li t-tkeċċija kienet ibbażata fuq raġunijiet differenti minn dawk imsemmija fil-paragrafu 1.
4. Il-paragrafu 3 ma għandux jimpedixxi lill-Istati Membri milli jintroduċu regoli ta' evidenza li jkunu aktar favorevoli għall-haddiema.
5. L-Istati Membri ma għandhomx jinħtieġu japplikaw il-paragrafu 3 għal proċedimenti fejn huma l-qorti jew awtorità jew korp kompetenti oħrajn li għandhom jinvestigaw il-fatti tal-każ.
6. Il-paragrafu 3 ma għandux japplika għal proċedimenti kriminali, sakemm ma jkunx previst mod ieħor mill-Istat Membru.

*Artikolu 19***Penali**

L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu r-regoli dwar il-penali applikabbli għall-ksur tad-dispożizzjonijiet nazzjonali adottati skont din id-Direttiva jew id-dispożizzjonijiet rilevanti diġà fis-seħh dwar id-drittijiet li jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva. Il-penali previsti għandhom ikunu effettivi, proporzjonati u dissważivi.

KAPITOLU V

DISPOŻIZZJONIJET FINALI*Artikolu 20***Nonriġressjoni u dispożizzjonijiet aktar favorevoli**

1. Din id-Direttiva ma għandhiex tikkostitwixxi raġuni valida għat-tnaqqis tal-livell ġenerali ta' protezzjoni diġà mogħti lill-haddiema fl-Istati Membri.

2. Din id-Direttiva ma ghandhiex taffettwa l-prerogattiva tal-Istati Membri li japplikaw jew li jintroduċu liġijiet, regolamentazzjoni jew dispożizzjonijiet amministrattivi li huma aktar favorevoli għall-haddiema jew li jinkoraġġixxu jew jippermettu l-applikazzjoni ta' ftehimiet kollettivi li huma aktar favorevoli għall-haddiema.
3. Din id-Direttiva hija mingħajr preġudizzju għal kwalunkwe dritt ieħor mogħti lill-haddiema minn atti legali oħra tal-Unjoni.

Artikolu 21

Traspożizzjoni u implimentazzjoni

1. L-Istati Membri għandhom jiehdu l-miżuri meħtieġa biex jikkonformaw ma' din id-Direttiva sal-1 ta' Awwissu 2022. Huma għandhom jinfurmaw lill-Kummissjoni dwar dan minnufih.
2. Meta l-Istati Membri jadottaw il-miżuri msemmija fil-paragrafu 1, dawn għandu jkollhom referenza għal din id-Direttiva jew ikunu akkumpanjati minn referenza bħal din fl-okkażjoni tal-pubblikazzjoni uffiċjali tagħhom. Il-metodi ta' kif issir din ir-referenza għandhom jiġu stabbiliti mill-Istati Membri.
3. L-Istati Membri għandhom jikkomunikaw lill-Kummissjoni t-test tal-miżuri ewlenin tal-liġi nazzjonali li jadottaw fil-qasam kopert minn din id-Direttiva.
4. L-Istati Membri għandhom, skont il-liġi u l-prattika nazzjonali tagħhom, jiehdu miżuri adegwati biex jiżguraw l-involviment effettiv tas-shab soċjali u biex jippromwovu u jtejbu d-djalogu soċjali bil-hsieb li tiġi implimentata din id-Direttiva.
5. L-Istati Membri jistgħu jinkarigaw lis-shab soċjali bl-implimentazzjoni ta' din id-Direttiva, meta s-shab soċjali jitolbu b'mod kongunt li jagħmlu dan u dment li l-Istati Membri jiehdu l-passi kollha meħtieġa biex jiżguraw li fi kwalunkwe mument jistgħu jiggarrantixxu r-riżultati mitluba minn din id-Direttiva.

Artikolu 22

Arranġamenti tranżitorji

Id-drittijiet u l-obbligi stabbiliti f'din id-Direttiva għandhom japplikaw għal kull relazzjoni tax-xogħol sal-1 ta' Awwissu 2022. Madankollu, impjegatur għandu jipprovdi jew jikkomplementa d-dokumenti msemmija fl-Artikolu 5(1), l-Artikolu 6 u l-Artikolu 7 fuq talba ta' haddiem li huwa diġà impjegat f'dik id-data biss. In-nuqqas ta' tali talba ma għandux ikollu l-effett li jeskludi lill-haddiema mid-drittijiet minimi stabbiliti skont l-Artikoli minn 8 sa 13.

Artikolu 23

Rieżami mill-Kummissjoni

Sal-1 ta' Awwissu 2027, il-Kummissjoni għandha, wara li tikkonsulta mal-Istati Membri u mas-shab soċjali fil-livell tal-Unjoni u filwaqt li tqis l-impatt fuq l-intrapriżi mikro, żgħar u ta' daqs medju, twettaq rieżami tal-implimentazzjoni ta' din id-Direttiva u, jekk ikun il-każ, tippromponi emendi legiżlattivi.

Artikolu 24

Thassir

Id-Direttiva 91/533/KEE għandha tithassar b'effett mill-1 ta' Awwissu 2022. Referenzi għad-Direttiva mhassra għandhom jinftiehem bħala referenzi għal din id-Direttiva.

*Artikolu 25***Dhul fis-seħh**

Din id-Direttiva ghandha tidhol fis-seħh fl-għoxrin jum wara dak tal-pubblikazzjoni tagħha f'Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea.

*Artikolu 26***Destinatarji**

Din id-Direttiva hija indirizzata lill-Istati Membri.

Magħmul fi Brussell, l-20 ta' Ġunju 2019.

Għall-Parlament Ewropew

Il-President

A. TAJANI

Għall-Kunsill

Il-President

G. CIAMBA
